

UNIVERSITI SAINS MALAYSIA

Peperiksaan Semester Kedua
Sidang 1988/89

Mac/April 1989

EUM 202 Matematik Kejuruteraan IV

Masa : [3 jam]

ARAHAN KEPADA CALON:

Sila pastikan bahawa kertas ini mempunyai 8 muka surat berserta lampiran (1 muka surat) yang bercetak.

Kesemuanya terdapat 5 soalan. Jawab Semua soalan.

Soalan mesti dijawab di dalam Bahasa Malaysia.

Markah bagi setiap soalan adalah 100. Pecahan markah bagi bahagian-bahagian soalan ditunjukkan di dalam kurungan (.....).

Mesin hitung boleh digunakan. Proses kiraan mesti ditunjukkan dengan jelas.

Buku Sifir Matematik disediakan.

1. Jelmaan Laplace bagi fungsi $f(t)$, $t \geq 0$, adalah (jika ia wujud),

$$F(s) = \mathcal{L}\{f(t)\} = \int_0^{\infty} e^{-st} f(t) dt$$

(a) Jika $f(t)$ mempunyai kalaan T , iaitu

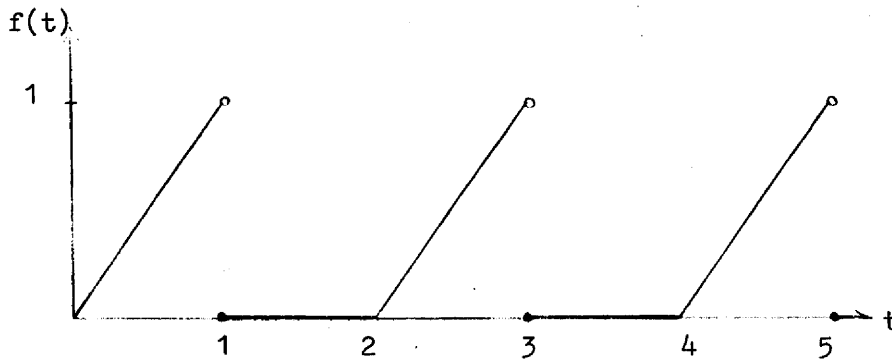
$$f(t + T) = f(t)$$

maka tunjukkan bahawa

$$\mathcal{L}\{f(t)\} = \frac{1}{1 - e^{-sT}} \int_0^T e^{-st} f(t) dt$$

(20%)

(b) Fungsi $f(t)$ adalah seperti di dalam rajah di bawah.

Apakah $\mathcal{L}\{f(t)\}$?

(30%)

(c) Diberi bahawa

$$\delta_a(t - t_0) = \begin{cases} 1/2a & t_0 - a < t < t_0 + a \\ 0 & t \text{ selainnya} \end{cases}$$

dan $\delta(t - t_0) = \lim_{a \rightarrow 0} \delta_a(t - t_0)$, maka cari $\mathcal{L}\{\delta(t)\}$

(20%)

(d) Selesaikan masalah nilai awal berikut:-

$$y' - 6y' + 9y = t^2 e^{3t} \quad y(0) = 2, y'(0) = 6$$

(30%)

2. Jika $F(s) = \mathcal{L}\{f(t)\}$ dan $G(s) = \mathcal{L}\{g(t)\}$ merupakan jelmaan-jelmaan Laplace, maka teorem konvolusi menyatakan

$$F(s).G(s) = \mathcal{L}\left\{\int_0^t f(u)g(t-u)du\right\}$$

(a) Tunjukkan bahawa

$$F(s).G(s) = \mathcal{L}\left\{\int_0^t f(t-u)g(u)du\right\}$$

(10%)

(b) Dengan menggunakan teorem konvolusi cari

$$\mathcal{L}^{-1} \left\{ \frac{1}{(s^2 + k^2)^2} \right\}$$

(45%)

(c) Dengan menggunakan teorem konvolusi tunjukkan bahawa

$$\mathcal{L} \left\{ \int_0^t f(u) du \right\} = \frac{1}{s} F(s)$$

(10%)

(d) Bagi persamaan kamiran di bawah selesaikan untuk $f(t)$:

$$f(t) = 3t^2 - e^{-t} - \int_0^t f(u)e^{t-u} du$$

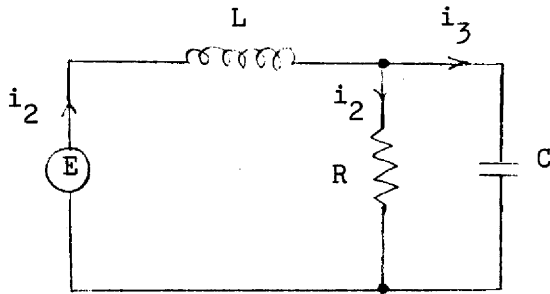
(35%)

3. (a) Cari nilai-nilai eigen dan vektor-vektor eigen bagi matriks

$$A = \begin{bmatrix} 1 & 2 & 1 \\ 6 & -1 & 0 \\ -1 & -2 & -1 \end{bmatrix}$$

(30%)

(b) Litar di bawah dapat diperihalkan oleh :

$$L \frac{di_1}{dt} + Ri_2 = E(t)$$

$$RC \frac{di_2}{dt} + i_2 - i_1 = 0$$

Selesaikan untuk $i_1(t)$ dan $i_2(t)$ jika $E = 60$ volts, $L = 1$ henry,

$R = 50$ ohms, $C = 10^{-4}$ farads, dan $i_1(0) = i_2(0) = 0$.

Apakah $i_3(t)$? Apakah nilai-nilai mantap bagi i_1 , i_2 dan i_3 ?

(50%)

(c) Eksponen bagi matriks A ($n \times n$) adalah

$$e^A = I + A + \frac{A^2}{2!} + \frac{A^3}{3!} + \dots$$

yang mana I adalah matriks identiti ($n \times n$). Adakah

$e^A e^B = e^{A+B}$ benar? Kenapa?

(20%)

4. (a) Jelmaan Fourier selanjar bagi fungsi $g(t)$ adalah, jika ia wujud,

$$G(\omega) = \int_{-\infty}^{\infty} g(t) e^{j\omega t} dt, \quad j = \sqrt{-1}, \quad \omega = 2\pi f$$

yang mana f adalah frekuensi.

- (i) Jika isyarat adalah berbentuk satu denyut yang ditakrifkan sebagai

$$g(t) = \begin{cases} A & |t| \leq T_0/2 \\ 0 & t \text{ selainnya} \end{cases}$$

dapatkan $G(2\pi f)$. Lakarkan $g(t)$ dan $h(f) = G(2\pi f)$.

$$[\sin x = (e^{jx} - e^{-jx}) / 2j]$$

(35%)

- (ii) Tunjukkan bahawa jelmaan Fourier bagi $g(t - u)$ adalah $e^{-j\omega u} G(\omega)$.

(10%)

- (iii) Diberi bahawa jelmaan Fourier bagi $f(t)$ adalah $F(\omega)$ dan jelmaan Fourier bagi $g(t)$ adalah $G(\omega)$. Tunjukkan bahawa jelmaan Fourier bagi

$$\int_{-\infty}^{\infty} f(u) g(t-u) du$$

adalah $F(\omega) \cdot G(\omega)$

(15%)

- (b) Jelmaan-z pula ditakrifkan bagi satu isyarat $x(t)$, sebagai (jika ia wujud)

$$X(z) = \sum_{t=-\infty}^{\infty} x(t)z^{-t}$$

Satu isyarat diskrit diperihalkan oleh

$$x(t) = H(t-1)\alpha^t$$

yang mana $H(t)$ adalah fungsi Heaviside

$$H(t) = \begin{cases} 1, & t \geq 0 \\ 0, & t < 0 \end{cases}$$

Cari jelmaan-z bagi $x(t)$.

(15%)

- (c) Selesaikan sistem berikut dengan menggunakan nilai-nilai eigen dan vektor-vektor eigen.

$$\frac{dx_1}{dt} = 2x_1 + 3x_2 \qquad \frac{dx_2}{dt} = 2x_1 + x_2$$

$$x_1(0) = 1, \quad x_2(0) = 0$$

(25%)

5. (a) Halaju sebuah kapalselam di bawah lapisan air batu di kutub utara diberikan di dalam jadual di bawah. Guna petua trapezoid untuk mencari jarak yang dilalui di dalam selang masa $[0, t]$, iaitu nilai-nilai bagi $d_1, d_2, \dots, d_8$.

Masa, t (Jam)	Halaju, v (km/jam)	Anggaran Jarak yang Dilalui Di Dalam Selang [0, t] (Kepada 4 Titik Perpuluhan)
0.00	6.0	0.0000
0.25	7.5	d ₁
0.50	8.0	d ₂
0.75	9.0	d ₃
1.00	8.5	d ₄
1.25	10.5	d ₅
1.50	9.5	d ₆
1.75	7.0	d ₇
2.00	6.0	d ₈

$$\left[\int_a^b f(x) dx \approx \frac{h}{2} [f(a) + f(b)] + h \sum_{k=1}^{m-1} f(x_k) \right]$$

(40%)

- (b) Guna kaedah Runge-Kutta dengan $h = 0.1$ untuk mendapat satu hampiran bagi $y(1.2)$ dari

$$\frac{dy}{dx} = 2xy, \quad y(1) = 1$$

$$\left[\begin{aligned} y_{n+1} &= y_n + \frac{1}{6} (k_1 + 2k_2 + 2k_3 + k_4) \\ k_1 &= hf(x_n, y_n) \\ k_2 &= hf\left(x_n + \frac{1}{2}h, y_n + \frac{1}{2}k_1\right) \\ k_3 &= hf\left(x_n + \frac{1}{2}h, y_n + \frac{1}{2}k_2\right) \\ k_4 &= hf(x_n + h, y_n + k_3) \end{aligned} \right]$$

(50%)

- (c) Apakah perbezaan di antara kaedah Euler dan kaedah Euler diperbaiki (Kaedah Heun) ?

(10%)

	$F(s) = \mathcal{L}\{f(t)\}$	$f(t)$
1	$1/s$	1
2	$1/s^2$	t
3	$1/s^n, \quad (n = 1, 2, \dots)$	$t^{n-1}/(n-1)!$
4	$1/\sqrt{s}$	$1/\sqrt{\pi t}$
5	$1/s^{3/2}$	$2\sqrt{t/\pi}$
6	$1/s^a \quad (a > 0)$	$t^{a-1}/\Gamma(a)$
7	$\frac{1}{s-a}$	e^{at}
8	$\frac{1}{(s-a)^2}$	te^{at}
9	$\frac{1}{(s-a)^n} \quad (n = 1, 2, \dots)$	$\frac{1}{(n-1)!} t^{n-1} e^{at}$
10	$\frac{1}{(s-a)^k} \quad (k > 0)$	$\frac{1}{\Gamma(k)} t^{k-1} e^{at}$
11	$\frac{1}{(s-a)(s-b)} \quad (a \neq b)$	$\frac{1}{(a-b)} (e^{at} - e^{bt})$
12	$\frac{s}{(s-a)(s-b)} \quad (a \neq b)$	$\frac{1}{(a-b)} (ae^{at} - be^{bt})$
13	$\frac{1}{s^2 + \omega^2}$	$\frac{1}{\omega} \sin \omega t$
14	$\frac{s}{s^2 + \omega^2}$	$\cos \omega t$
15	$\frac{1}{s^2 - a^2}$	$\frac{1}{a} \sinh at$
16	$\frac{s}{s^2 - a^2}$	$\cosh at$
17	$\frac{1}{(s-a)^2 + \omega^2}$	$\frac{1}{\omega} e^{at} \sin \omega t$
18	$\frac{s-a}{(s-a)^2 + \omega^2}$	$e^{at} \cos \omega t$
19	$\frac{1}{s(s^2 + \omega^2)}$	$\frac{1}{\omega^2} (1 - \cos \omega t)$
20	$\frac{1}{s^2(s^2 + \omega^2)}$	$\frac{1}{\omega^3} (\omega t - \sin \omega t)$
21	$\frac{1}{(s^2 + \omega^2)^2}$	$\frac{1}{2\omega^3} (\sin \omega t - \omega t \cos \omega t)$
22	$\frac{s}{(s^2 + \omega^2)^2}$	$\frac{t}{2\omega} \sin \omega t$
23	$\frac{s^2}{(s^2 + \omega^2)^2}$	$\frac{1}{2\omega} (\sin \omega t + \omega t \cos \omega t)$
24	$\frac{s}{(s^2 + a^2)(s^2 + b^2)} \quad (a^2 \neq b^2)$	$\frac{1}{b^2 - a^2} (\cos at - \cos bt)$